

NORME
**privind instituirea de către auditorii financiari a măsurilor de prevenire și
combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism**

Capitolul I
Considerații generale

Art. 1 În conformitate cu prevederile art. 10 lit. e) din Legea nr. 656/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*denumită pe parcursul prezentelor Norme „Legea nr. 656/2002”*) și cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 594/2008 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare (*denumită pe parcursul prezentelor Norme „Hotărârea Guvernului nr. 594/2008”*), auditorii financiari, persoane fizice și firme de audit, sunt entități raportoare, având toate obligațiile ce decurg din legislația de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării actelor de terorism.

Art. 2 (1) Camera Auditorilor Financiari din România (*Camera*), prin intermediul prezentelor **Norme**, stabilește mecanisme și măsuri de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, ce trebuie implementate de auditorii financiari pentru respectarea prevederilor Legii nr. 656/2002 și a Hotărârii Guvernului nr. 594/2008, și reglementează standardele minime pentru elaborarea de către auditorii financiari a politicilor și procedurilor proprii de cunoaștere a clienților astfel încât aceștia să poată administra în mod eficient riscul spălării banilor precum și a finanțării actelor de terorism.

(2) Auditorii financiari, persoane fizice și firme de audit, au obligația să se protejeze împotriva riscurilor majore, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 656/2002, în limita responsabilităților specifice activităților desfășurate în calitate de membri ai Camerei, prevăzute de Standardele Internaționale de Audit.

Art. 3 Definiții

Pentru aplicarea și înțelegerea mecanismului de cunoaștere a clientelei, a legislației de prevenire și combatere a spălării banilor precum și a finanțării actelor de terorism, termenii și expresiile utilizate în cuprinsul prezentelor Norme au semnificația prevăzută în legislația specifică, și anume:

- prin „*spălarea banilor*” se înțelege:

- a) schimbul sau transferul de bunuri, cunoscând că bunurile provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate, în scopul ascunderii sau disimulării originii ilicite a bunurilor sau al sprijinirii oricărei persoane implicate în comiterea activității respective pentru a se sustrage consecințelor legale ale acțiunii persoanei respective;
- b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi, a sursei, a localizării, a amplasării, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestor bunuri, cunoscând că bunurile provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate;

c) dobândirea, deținerea sau utilizarea de bunuri, cunoscând, la data primirii lor, că acestea provin dintr-o activitate infracțională sau dintr-un act de participare la o astfel de activitate;
d) participarea la oricare dintre acțiunile menționate la literele (a), (b) și (c), asocierea în vederea comiterii acestora, tentativa de comitere și asistența, instigarea, facilitarea și consilierea în vederea comiterii acțiunilor menționate.

- prin „*finanțarea terorismului*” se înțelege furnizarea sau colectarea de fonduri prin orice mijloace, în mod direct sau indirect, cu intenția folosirii acestora, sau cunoscând faptul că urmează să fie folosite, în totalitate sau parțial, pentru săvârșirea actelor de terorism sau pentru susținerea unei entități teroriste ;

- prin „*bunuri*” se înțeleg activele de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și documentele juridice sau instrumentele sub orice formă, inclusiv cele electronice sau digitale, care atestă dreptul de proprietate sau interese în astfel de active;

- prin „*tranzacție suspectă*” se înțelege operațiunea care aparent nu are un scop economic sau legal ori care, prin natura ei și/sau caracterul neobișnuit în raport cu activitățile clientului auditorului financiar, trezește suspiciunea de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului;

- prin „*transferuri externe în și din conturi*” se înțeleg transferurile transfrontaliere, astfel cum sunt acestea definite potrivit reglementărilor naționale în materie, precum și operațiunile de plăți și încasări efectuate între rezidenți și nerezidenți pe teritoriul României;

- prin „*relație de afaceri*” se înțelege o relație de afaceri, profesională sau comercială legată de activitățile profesionale ale auditorilor financiari și despre care, la momentul stabilirii contactului, se consideră că va fi de durată;

- prin „*operațiuni ce par a avea o legătură între ele*” se înțeleg operațiunile aferente unei singure tranzacții decurgând dintr-un singur contract comercial sau înțelegere de orice natură între aceleași părți și a căror valoare este fragmentată în tranșe mai mici de 15.000 euro ori echivalentul în lei, atunci când acestea sunt efectuate în cursul aceleiași zile bancare, în scopul evitării cerințelor legale;

- prin „*Raport de tranzacții suspecte*” se înțelege documentul al cărui conținut și formă se stabilesc, prin decizie a Plenului Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (*Oficiul*), prin care persoanele prevăzute la art. 10 din Legea nr. 656/2002 transmit Oficiului informațiile privind operațiunile suspecte de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

- prin „*Raport de tranzacții cu numerar*” se înțelege documentul al cărui conținut și formă se stabilesc prin decizie a Plenului Oficiului și prin care persoanele prevăzute la art. 10 din Legea nr. 656/2002 transmit Oficiului informațiile privind tranzacțiile cu sume în numerar, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro;

- prin „*persoane expuse politic*” se înțeleg persoanele fizice cărora li se încredințează sau li s-au încredințat funcții publice importante, membrii familiilor acestora, precum și persoanele cunoscute public ca asociați apropiați ai persoanelor fizice care exercită funcții publice importante;

- prin „*beneficiar real*” se înțelege orice persoană (persoane) fizică (fizice) care dețin(e) sau controlează în ultimă instanță clientul și/sau persoana fizică (persoanele fizice) în numele căreia (cărora) se realizează o tranzacție sau o activitate.

- Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (denumit pe parcursul prezentelor Norme "Oficiul") - organ de specialitate cu personalitate juridică în subordinea Guvernului care are ca obiect de activitate prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, înființat prin Legea nr.656/2002

Art. 4 (1) Auditorii financiari persoane fizice, care au statut de membri activi ai Camerei și care desfășoară activitate în nume propriu, au obligația de a se înregistra ca persoane cu responsabilități în aplicarea prevederilor referitoare la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism printr-o notificare adresată Oficiului.

(2) Firmele de audit au obligația de a desemna printr-un act intern una sau mai multe persoane din cadrul firmei, care au responsabilități în aplicarea prevederilor referitoare la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului împreună cu natura și limitele responsabilităților menționate. Persoanele desemnate răspund pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite în aplicarea Legii nr. 656/2002 și a prezentelor norme.

(3) Actul intern, respectiv desemnarea persoanei în relația cu Oficiul, va fi comunicat direct la sediul Oficiului sau prin intermediul serviciilor poștale, cu confirmare de primire, și va respecta formularul de desemnare elaborat de Oficiu.

(4) Firmele de audit vor notifica Oficiul cu privire la orice modificare sau schimbare a persoanei/persoanelor desemnate conform alin. (1) în termen de 30 de zile de la data modificării.

(5) Notificările prevăzute la alineatele anterioare vor fi transmise și Camerei, spre știință, în termen de 10 zile lucrătoare de la data comunicării către Oficiu.

Capitolul II

Norme metodologice privind cunoașterea clientului

Secțiunea I

Obligațiile auditorilor financiari privind politicile și procedurile de cunoaștere a clientului

Art. 5 Auditorii financiari activi, persoane fizice și firme de audit, au obligația, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 656/2002 și ale Hotărârii Guvernului nr. 594/2008, să adopte și să aplice politici și proceduri proprii de cunoaștere a clienților pentru prevenirea spălării banilor sau finanțării actelor de terorism, de control intern, de evaluare și gestionare a riscurilor, de păstrare a evidențelor și de raportare, precum și de monitorizare a conformității cu aceste politici și proceduri, pentru a preveni și împiedica implicarea în operațiuni suspecte de spălare de bani și finanțare a actelor de terorism, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților. Aceste politici și proceduri, specifice activității desfășurate în calitate de membri ai Camerei, trebuie incluse în sistemul de control intern al calității, implementat de auditorii financiari în conformitate cu Standardul Internațional de Control al Calității (ISQC) 1.

Art. 6 (1) Auditorii financiari, persoane fizice și firme de audit, stabilesc, prin politicile și procedurile de cunoaștere a clientului, mecanisme și măsuri ce trebuie implementate pentru respectarea Legii nr. 656/2002, a Hotărârii Guvernului nr. 594/2008 și a prezentelor Norme.

(2) Politicile și procedurile de cunoaștere a clientului trebuie să fie adoptate și supuse revizuirii ori de câte ori apar modificări ale reglementărilor referitoare la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și atunci când auditorul financiar consideră că este necesar.

Art. 7 Auditorii financiari, persoane fizice și firme de audit, au obligația să identifice, să verifice și să înregistreze identitatea clienților și a beneficiarilor reali înainte de a iniția orice relație de afaceri cu aceștia.

Art. 8 Firmele de audit sunt obligate să informeze toți angajații asupra politicilor și procedurilor emise în baza Legii nr. 656/2002 și trebuie să asigure instruirea corespunzătoare a angajaților cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, prin programe speciale de instruire, la care pot participa și reprezentanți din cadrul Oficiului, la solicitarea acestora.

Art. 9 Politicile și procedurile proprii de cunoaștere a clientului, trebuie să corespundă naturii, volumului, complexității și întinderii activității acestuia și să fie adaptate la gradul de risc asociat categoriilor de clienți pentru care membrii Camerei prestează servicii, în calitate de auditori financiari, și la gradul de risc al serviciilor oferite.

Art. 10 Principalele elemente privind cunoașterea clientului în materia prevenirii și combaterii spălării banilor, precum și a finanțării actelor de terorism sunt următoarele:

- a) Politica de acceptare a clienților, prin care să se stabilească categoriile de clienți, în funcție de risc, precum și de monitorizare permanentă pe parcursul relațiilor profesionale;
- b) Conținutul măsurilor standard și măsurile suplimentare de cunoaștere a clientului pentru fiecare categorie de clientelă;
- c) Verificarea operațiunilor neobișnuite ale clienților pentru identificarea tranzacțiilor suspecte;
- d) Modalități de întocmire și păstrare a evidențelor corespunzătoare, precum și stabilirea accesului la acestea.

Secțiunea II

Politica de acceptare a clienților

Art. 11 (1) Auditorii financiari trebuie să elaboreze și să aplice proceduri adecvate de identificare a clienților, inclusiv de verificare a integrității acestora, atunci când acceptă o misiune ce urmează a fi derulată în calitate de membru al Camerei. Volumul informațiilor obținute despre client și verificarea identității acestuia vor depinde de evaluarea riscurilor și încadrarea în categoriile de clienți, în funcție de risc.

(2) Auditorii financiari au obligația de a aplica principiul „cunoaște-ti clientul”, principiu care începe chiar de la inițierea relației prin preluarea și înregistrarea tuturor informațiilor necesare identificării acestuia, precum și a altor informații suplimentare, și continuă prin monitorizare permanentă pe parcursul relațiilor profesionale. Aceste politici au ca rezultat întocmirea evidențelor corespunzătoare privind cunoașterea clientului și stabilirea atitudinii ce trebuie adoptată de către auditorul financiar în cazul unor tranzacții suspecte de spălare a banilor și/sau de finanțare a terorismului.

Secțiunea III

Măsurile standard de cunoaștere a clientelei

Art.12 Auditorii financiari au obligația ca în desfășurarea activității lor să adopte măsuri adecvate de prevenire a spălării banilor și finanțării actelor de terorism și în acest scop, în funcție de risc, aplică măsuri standard și măsuri suplimentare de cunoaștere a clienței, care să le permită identificarea, după caz și a beneficiarului real.

Art. 13 Auditorii financiari au obligația de a aplica măsurile standard de cunoaștere a clientului în situațiile prevăzute la art. 13 din Legea nr. 656/2002.

Art.14 Auditorii financiari au obligația de a revizui măsurile standard de identificare a clientului în momentul în care apar suspiciuni asupra clientului în cursul desfășurării misiunii.

Art. 15 Principalele măsuri standard de cunoaștere a clientului cuprind:

- a) identificarea clientului și verificarea identității acestuia pe baza de documente, și după caz de informații obținute din surse de încredere independente;
- b) identificarea, dacă este cazul, a beneficiarului real și verificarea în funcție de risc a identității acestuia;
- c) obținerea de informații despre scopul și natura relației de afaceri;
- d) monitorizarea continuă a relației de afaceri.

Art. 16 (1) Identificarea clienților persoane juridice are în vedere obținerea cel puțin a datelor menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care semnează contractul reprezintă legal persoana juridică, respectiv:

- a) numărul, seria și data certificatului/documentului de înregistrare la Oficiul Național al Registrului Comerțului sau la alte autorități;
- b) denumirea;
- c) codul unic de înregistrare (CUI) sau echivalentul acestuia pentru persoanele străine;
- d) instituția de credit și codul IBAN;
- e) adresa completă a sediului social/sediului central sau, după caz, a sucursalei; f) numărul de telefon, fax, și, după caz, e-mailul, adresa paginii de internet;
- g) tipul și natura activității desfășurate;
- h) scopul și natura tranzacțiilor/operațiunilor derulate cu entitatea reglementată;
- i) identitatea persoanelor care, potrivit actelor constitutive și/sau hotărârii organelor statutare, sunt investite cu competența de a conduce și reprezenta entitatea, precum și puterile acestora de angajare a entității;
- j) numele beneficiarului real, dacă este cazul;
- k) identitatea persoanei care acționează în numele clientului, precum și informații pentru a se stabili că aceasta este autorizată/împuternicită în acest sens.

(2) Auditorii financiari vor lua măsurile de identificare a persoanelor fizice care acționează în numele clientului, persoană juridică, potrivit politicilor și procedurilor referitoare la identificarea persoanelor fizice și vor analiza documentele în baza cărora sunt mandatate să acționeze în numele persoanei juridice.

Art. 17 (1) Identificarea persoanelor fizice care acționează în numele clientului persoană juridică, are în vedere obținerea cel puțin a următoarelor informații:

- a) numele și prenumele;
- b) data și locul nașterii;
- c) codul numeric personal sau, dacă este cazul, un alt element unic de identificare similar;
- d) domiciliul și, dacă este cazul, reședința;

- e) numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, după caz;
- f) cetățenia;
- g) calitatea de rezident/nerezident;
- h) funcția publică importantă deținută, în cazul clienților care sunt rezidenți în străinătate, dacă este cazul.

(2) Auditorii financiari au obligația de a păstra, pe o perioadă de 5 ani începând cu data la care se încheie relația cu clientul, copii ale documentelor care atestă informațiile de la alin. 1, referitoare la persoana fizică ce acționează în numele clientului persoană juridică. Auditorii financiari au obligația de a verifica informațiile primite de la client.

Secțiunea IV

Măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei

Art. 18 (1) Auditorii financiari sunt obligați să aplice, pe lângă măsurile-standard de cunoaștere a clientelei, în funcție de risc, măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei, așa cum sunt prevăzute la art. 12, alin. 2 din Hotărârea nr. 594/2008, în toate situațiile care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.

(2) Auditorii financiari vor acorda o atenție sporită clienților care sunt implicați în relații de afaceri cu firme și persoane din jurisdicții care nu beneficiază de sisteme adecvate de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, precum și tuturor tranzacțiilor complexe, neobișnuit de mari sau care nu se circumscriu tipologiei obișnuite, inclusiv operațiunilor care nu par să aibă un sens economic, comercial ori legal.

Capitolul III

Păstrarea evidențelor privind clienții și obligații de raportare

Art. 19 Auditorii financiari au obligația păstrării tuturor informațiilor privind măsurile de identificare a clientului, pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, începând cu data când se încheie relația cu clientul.

Art. 20 Auditorii financiari au obligația de a păstra evidențele și înregistrările tuturor operațiunilor financiare ce au fost verificate pe parcursul muncii de audit, pe o perioadă de minim 5 ani de la finalizarea misiunii, într-o formă corespunzătoare, pentru a putea fi folosite ca mijloace de probă în justiție, dacă este necesar.

Art. 21 Auditorii financiari sunt obligați să aibă proceduri interne care să le permită transmiterea promptă, la solicitarea Oficiului, respectiv la solicitarea Camerei, și/sau a organelor de urmărire penală, a informațiilor privind identitatea și natura relației pentru clienții specificați în solicitare cu care sunt în relații profesionale sau cu care au avut o relație profesională în ultimii 5 ani.

Art. 22 (1) În cazul în care un auditor financiar are suspiciuni că o operațiune are ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, acesta are obligația de a transmite către Oficiu, în cel mult 10 zile lucrătoare de la luarea la cunoștință a respectivei operațiuni, un raport de tranzacție suspectă.

(2) Concomitent, auditorii financiari au obligația de a transmite o notificare Camerei, cu privire la faptul că s-a transmis Oficiului un raport de tranzacții suspecte.

Art. 23 Oficiul poate cere auditorilor financiari date și informații suplimentare, în legătură cu sesizările primite conform art. 22, iar auditorii financiari vor transmite Oficiului aceste date și informații solicitate, în termen de 30 de zile de la data primirii cererii.

Art. 24 Auditorii financiari au obligația de a nu transmite, în afara condițiilor prevăzute de lege, informațiile deținute în legătură cu spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism și de a nu avertiza clienții cu privire la sesizarea Oficiului sau Camerei.

Art. 25 Obligația de confidențialitate, legislația sau prevederile privind secretul profesional nu pot fi invocate pentru a restricționa capacitatea auditorilor financiari de a raporta către Oficiu sau Cameră, conform legii.

Art. 26 Auditorii financiari sunt obligați să utilizeze formularele de raportare elaborate de Oficiu.

Art. 27 Nerespectarea de către auditorii financiari a acestor prevederi reprezintă un risc de conformitate major, care poate atrage sancțiuni din partea organelor de reglementare/supraveghere abilitate.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 28 Prezentele norme se completează de drept cu toate celelalte prevederi legale incidente.

Art. 29 Prezentele norme intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.